

Suvestinė redakcija nuo 2023-05-01

Įsakymas paskelbtas: TAR 2016-06-13, i. k. 2016-16326

Nauja redakcija nuo 2023-05-01:

Nr. [22.3-174](#), 2022-12-05, paskelbta TAR 2022-12-05, i. k. 2022-24733

**VALSTYBINĖS ATOMINĖS ENERGETIKOS SAUGOS
INSPEKCIJOS VIRŠININKAS**

ĮSAKYMAS

**DĖL BRANDUOLINĖS SAUGOS REIKALAVIMŲ BSR-1.6.2-2022 „RADIOAKTYVIŲJŲ
ŠALTINIŲ, NAUDOJAMŲ VERČIANTIS BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS SRITIES
VEIKLA SU JONIZUOJANČIOSIOS SPINDULIUOTĖS ŠALTINIAIS, FIZINĖ SAUGA“
PATVIRTINIMO**

2016 m. birželio 10 d. Nr. 22.3-109
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymo 24 straipsnio 2 dalimi,
t v i r t i n u Branduolinės saugos reikalavimus BSR-1.6.2-2022 „Radioaktyviųjų šaltinių,
naudojamų verčiantis branduolinės energetikos srities veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės
šaltiniais, fizinė sauga“ (pridedama).

Viršininkas

Michail Demčenko

PATVIRTINTA

Valstybinės atominės energetikos saugos
inspekcijos viršininko
2016 m. birželio 10 d. įsakymu Nr. 22.3-109
(Valstybinės atominės energetikos
saugos inspekcijos viršininko
2022 m. gruodžio 5 d.
įsakymo Nr. 22.3-174 redakcija)

BRANDUOLINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI

BSR-1.6.2-2022

„RADIOAKTYVIŲJŲ ŠALTINIŲ, NAUDOJAMŲ VERČIANTIS BRANDUOLINĖS ENERGETIKOS SRITIES VEIKLA SU JONIZUOJANČIOSIOS SPINDULIUOTĖS ŠALTINIAIS, FIZINĖ SAUGA“

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.6.2-2022 „Radioaktyviųjų šaltinių, naudojamų verčiantis branduolinės energetikos srities veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, fizinė sauga“ (toliau – Reikalavimai) nustato radioaktyviųjų šaltinių, naudojamų verčiantis branduolinės energetikos srities veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, įskaitant panaudotus uždaruosius radioaktyviuosius šaltinius (toliau kartu – radioaktyvieji šaltiniai), fizinės saugos (toliau – fizinė sauga) reikalavimus: nurodoma, kaip ir kokiomis priemonėmis turi būti apsaugoti radioaktyvieji šaltiniai, esantys branduolinės energetikos objektuose, branduolinės energetikos objektų aikštelėse ar vežant branduolinio kuro ciklo medžiagas, kuriose yra radioaktyvusis šaltinis.

2. Šie Reikalavimai privalomi asmenims, turintiems radioaktyviųjų šaltinių ir kurių veiklai yra būtina licencija ar laikinasis leidimas, nurodytas šių Reikalavimų 4.1 papunktyje nurodyto teisės akto 12 straipsnio 3 dalyje (toliau – licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas) ir asmenims, užregistravusiems veiklą, nurodytą šių Reikalavimų 4.1 papunktyje nurodyto teisės akto 1 priede pateiktame Registruojamos veiklos rūšių sąraše (toliau – registruos veikos vykdytojas).

3. Šie reikalavimai *mutatis mutandis* taikomi Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje nurodytų licencijų turėtojams.

II SKYRIUS

NUORODOS

4. Reikalavimuose pateiktos nuorodos į šiuos teisės aktus:

4.1. Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatymas;

4.2. Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymas;

4.3. Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatymas;

4.4. Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymas;

4.5. Lietuvos Respublikos asmens ir turto apsaugos įstatymas;

4.6. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.6.1-2019 „Branduolinės energetikos objektų, branduolinės energetikos objektų aikštelių, branduolinių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinė sauga“, patvirtinti Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2012 m. balandžio 4 d. įsakymu Nr. 22.3-37 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.6.1-2019 „Branduolinės energetikos objektų, branduolinės energetikos objektų aikštelių, branduolinių ir branduolinio kuro ciklo medžiagų fizinė sauga“ patvirtinimo“;

4.7. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.8.2-2015 „Branduolinės energetikos objekto modifikacijų kategorijos ir modifikacijų atlikimo tvarkos aprašas“, patvirtinti Valstybinės atominės

energetikos saugos inspekcijos viršininko 2011 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. 22.3-99 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.8.2-2015 „Branduolinės energetikos objekto modifikacijų kategorijos ir modifikacijų atlikimo tvarkos aprašas“ patvirtinimo“;

4.8. Branduolinės saugos reikalavimai BSR-1.4.1-2016 „Vadybos sistema“, patvirtinti Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2010 m. birželio 21 d. įsakymu Nr. 22.3-56 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.4.1-2016 „Vadybos sistema“ patvirtinimo“;

4.9. Lietuvos higienos norma HN 73:2018 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. 663 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 73:2018 „Pagrindinės radiacinės saugos normos“ patvirtinimo“.

III SKYRIUS

SĄVOKOS

5. Reikalavimuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Reikalavimų II skyriuje nurodytuose teisės aktuose.

IV SKYRIUS

FIZINĖS SAUGOS TIKSLAI IR FIZINĖS SAUGOS UŽTIKRINIMO PRINCIPAI

6. Fizinės saugos tikslai yra šie:

6.1. užtikrinti radioaktyviojo šaltinio apsaugą nuo neteisėto jo panaudojimo, perdavimo ar užvaldymo, pagrobimo ar praradimo;

6.2. apsaugoti nuo nesankcionuoto pašalinių asmenų patekimo prie radioaktyviojo šaltinio;

6.3. apsaugoti radioaktyvųjų šaltinį nuo kitų piktavališkų veikų, įskaitant teroro aktą, kurie tiesiogiai arba netiesiogiai keltų riziką žmonių sveikatai ir saugumui dėl jonizuojančiosios spinduliuotės;

6.4. užtikrinti 6.1, 6.2 ir 6.3 papunkčiuose nurodytų veikų prevenciją;

6.5. sušvelninti ir (ar) sumažinti neteisėtos veikos, nukreiptos prieš radioaktyvųjų šaltinį, radiologinius padarinius.

7. Užtikrinant fizinę saugą turi būti vadovaujama šiais principais:

7.1. proporcingumo (angl. *graded approach*) principu, reiškiančiu, kad ištekliai fizinei saugai užtikrinti bei naudojamos fizinės saugos sistemos techninės ir organizacinės priemonės turi būti atitinkančios pasekmes, kurios gali kilti dėl neteisėto radioaktyviojo šaltinio užvaldymo, pagrobimo ar praradimo, nesankcionuoto patekimo prie radioaktyviojo šaltinio, neteisėto radioaktyviojo šaltinio panaudojimo ar perdavimo, taip pat dėl kitų piktavališkų veikų, įskaitant teroro aktą, su radioaktyviuoju šaltiniu atveju;

7.2. pakopinės apsaugos (angl. *defense in depth*) principu, reiškiančiu, kad fizinės saugos sistema turi būti sudaryta iš kelių organizacinių ir techninių priemonių lygių, kurie sudarytų nepalankias sąlygas neteisėtos veikos vykdytojui (toliau – pažeidėjas), bandančiam vieną po kito šiuos lygius įveikti.

V SKYRIUS

BENDRIEJI FIZINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI

8. Šiame skyriuje nustatyti bendrieji fizinės saugos reikalavimai privalomi visiems licencijos ar laikinojo leidimo turėtojams, ar registruotos veiklos vykdytojams.

9. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas turi:

9.1. skirti parengtą (-us) asmenį (-is) arba įsteigti atitinkamą padalinį, atsakingą už radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų įgyvendinimą ir jų įgyvendinimo priežiūrą. Asmuo laikomas parengtu, jei jis išmano radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo, ar registruotos

veiklos vykdytojo patvirtintus fizinės saugos srities procedūrų aprašus bei instrukcijas ir atitinka kitus licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo, ar registruotos veiklos vykdytojo nustatytus kvalifikacinius reikalavimus;

9.2. užtikrinti, kad būtų įdiegta fizinės saugos sistema, kuri yra integruota organizacinių ir techninių priemonių, skirtų fizinės saugos tikslams pasiekti, visuma;

9.3. fizinės saugos sistemos pakeitimai, prieš juos diegiant, turi būti suderinti su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, kaip tai numato šių Reikalavimų 4.6. papunktyje nurodytas teisės aktas;

9.4. užtikrinti, kad būtų vykdomos įdiegtos fizinės saugos sistemos organizacinės priemonės, o fizinės saugos sistemos techninės priemonės veiktų taip, kaip numatyta šių priemonių gamintojo arba licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo, ar registruotos veiklos vykdytojo fizinės saugos sistemos techninių priemonių veikimą aprašančiuose dokumentuose.

10. Fizinės saugos sistemos organizacinės ir techninės priemonės turi įgyvendinti šias apsaugos funkcijas:

10.1. pažeidėjo atgrasymo nuo neteisėtos veikos;

10.2. neteisėtos veikos aptikimo ir jos įvertinimo;

10.3. neteisėtą veiką vykdančių asmenų užlaikymo (sudaryti kliūtis ir taip neleisti greitai įgyvendinti neteisėtos veikos);

10.4. reagavimo į neteisėtą veiką.

11. Fizinei saugai užtikrinti apsaugos funkcijos turi būti atliekamos taip, kad kėsinimasis įvykdyti neteisėtą veiką, nukreiptą prieš radioaktyvųjį šaltinį, ar tokios veikos vykdymas, būtų aptikti ir įvertinti, o šią veiką vykdančias asmenys užlaikyti, kad reagavimo veiksmai nutrauktų kėsinimąsi įvykdyti arba jau vykdomą neteisėtą veiką ir taip užkirstų kelią neteisėtam radioaktyviojo šaltinio panaudojimui, perdavimui ar užvaldymui, pagrobimui ar praradimui, bei galimoms neigiamoms pasekmėms žmonių sveikatai ir saugumui dėl jonizuojančiosios spinduliuotės.

12. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas šių Reikalavimų 10 punkte nurodytoms apsaugos funkcijoms įgyvendinti privalo:

12.1. skirti pakankamus finansinius ir žmogiškuosius išteklius;

12.2. nustatyti teisės patekti prie radioaktyviojo šaltinio ir dirbti su radioaktyviuoju šaltiniu suteikimo ir panaikinimo tvarką, užtikrinančią, kad prie radioaktyviojo šaltinio pateks ir su radioaktyviuoju šaltiniu dirbs tik šią teisę turintys asmenys, ir apimančią teisės patekti prie radioaktyviojo šaltinio ir dirbti su radioaktyviuoju šaltiniu suteikimo ir panaikinimo sąlygas:

12.2.1. licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo, ar registruotos veiklos vykdytojo, jam prekes tiekiančio, paslaugas teikiančio ir (ar) darbus vykdančio asmens (tiekėjo) darbuotojams bei lankytojams;

12.2.2. specialiųjų ir avarinių tarnybų (pavyzdžiui, objekto apsaugos, policijos, greitosios medicinos pagalbos, reagavimo pajėgų, valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, dujų, elektros tinklų) darbuotojams, atvykusiems pagal iškvietimą ir (ar) pasitelktiems avarijų ir incidentų padariniams likviduoti.

12.3. vykdyti radioaktyviųjų šaltinių apskaitą ir periodiškai patikrinti, ar visi turimi šaltiniai yra apskaitos dokumentuose nurodytose vietose. Patikrinimų periodiškumas priklauso nuo radioaktyviųjų šaltinių pavojingumo kategorijos ir yra nurodytas šių Reikalavimų skyriuose, nustatančiuose fizinės saugos reikalavimus konkrečios pavojingumo kategorijos radioaktyviesiems šaltiniams. Įtarus, kad prie radioaktyviojo šaltinio galėjo patekti pašaliniai asmenys, ar šaltinis galėjo būti neteisėtai panaudotas, perduotas ar užvaldytas, pagrobtas ar prarastas, patikrinimas turi būti atliktas nedelsiant;

12.4. užtikrinti, kad visi su radioaktyviaisiais šaltiniais dirbantys ir fizinės saugos užtikrinime dalyvaujantys asmenys būtų supažindinti su radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą reglamentuojančiais teisės aktais ir normatyviniais techniniais dokumentais, instruktuoti fizinės saugos užtikrinimo srityje, bei informuoti apie fizinės saugos sistemos organizacinių ir techninių priemonių svarbą. Taip pat turi būti užtikrintas visų su radioaktyviaisiais šaltiniais dirbančių ir fizinės saugos užtikrinime dalyvaujančių asmenų periodinis žinių atnaujinimas fizinės saugos užtikrinimo srityje;

12.5. užtikrinti, kad įdiegtos fizinės saugos sistemos organizacinės ir techninės priemonės atgrasytų galimą pažeidėją nuo neteisėtos veikos įgyvendinimo, t. y., įtikintų, kad įveikti fizinės saugos sistemą būtų sudėtingas ir daug pastangų reikalaujantis uždavinys ir dėl to asmenys, ketinantys įvykdyti neteisėtą veiką, nukreiptą prieš radioaktyvųjį šaltinį, atsisakytų savo tikslų įgyvendinimo. Atgrasymo tikslais be aiškiai matomų fizinės saugos sistemos techninių priemonių (pavyzdžiui, inžineriniai barjerai, apsauginė signalizacija, vaizdo stebėjimo sistema) ir vykdomų fizinės saugos sistemos organizacinių priemonių (pavyzdžiui, Reikalavimų 12.3 papunktyje nurodyti radioaktyviųjų šaltinių patikrinimai), turi būti naudojami išpėjamieji ženklai ar užrašai, nurodantys, kad yra įdiegtos atitinkamos fizinės saugos sistemos organizacinės ir techninės priemonės, naudojami radiacinio pavojaus ženklai, pateikiama informacija apie vykdomą asmenų ir daiktų patekimo kontrolę;

12.6. parengti radioaktyviųjų šaltinių (išskyrus, kai veikla vykdoma su V pavojingumo kategorijos radioaktyviuoju šaltiniu) fizinės saugos aprašą, peržiūrėti jį ne rečiau kaip kartą per trejus metus ir peržiūros metu nustatčius, kad fizinės saugos aprašas neatitinka faktinės situacijos, t. y., pasikeitusios fizinės saugos sistemos organizacinės ar techninės priemonės (pakeistos ar panaikintos buvusios ir (ar) įdiegtos papildomos), fizinės saugos aprašas turi būti atnaujintas. Fizinės saugos aprašo tipinis turinys nurodytas Reikalavimų 1 priede;

12.7. nedelsiant informuoti Valstybinę atominės energetikos saugos inspekciją apie:

12.7.1. Reikalavimų 12.3 papunktyje nurodyto radioaktyviųjų šaltinių patikrinimo metu nustatytas neatitiktis;

12.7.2. neteisėtą radioaktyviojo šaltinio panaudojimą, perdavimą ar užvaldymą, pagrobimą ar praradimą;

12.7.3. nesankcionuotą asmenų patekimą prie radioaktyviojo šaltinio ar į patalpas, kuriose saugomi ar naudojami radioaktyvieji šaltiniai;

12.7.4. fizinės saugos sistemos pažeidimą, kuris, įtariama, buvo padarytas tyčia;

12.7.5. kitus įvykius, kurie sukėlė ar gali sukelti grėsmę radioaktyviųjų šaltinių fizinės saugos užtikrinimui.

13. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas, įgyvendinamas šių Reikalavimų nuostatas, turi nepažeisti branduolinės saugos, radiacinės saugos, darbuotojų saugos ir sveikatos, priešgaisrinės saugos ir aplinkos apsaugos reikalavimų, ir siekti visus šiuos reikalavimus įgyvendinti taip, kad jiems įgyvendinti skirtos priemonės būtų suderintos tarpusavyje.

14. Tuo atveju, kai licencijos ar leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas planuoja dirbti su radioaktyviuoju šaltiniu ar jį saugoti kito juridinio ar fizinio asmens teritorijoje ar patalpose ir neturi galimybės pats įgyvendinti visų šių Reikalavimų nuostatų, licencijos ar leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas privalo su šiuo asmeniu sudaryti sutartį ar kitaip raštu įforminti sutartinius išipareigojimus dėl pareigų ir atsakomybės pasiskirstymo įgyvendinant šių Reikalavimų nuostatas. Tokiu atveju, atskiras radioaktyviųjų šaltinių fizinės saugos aprašas, kaip tai numatyta Reikalavimų 12.6 papunktyje, gali būti nerengiamas, ir pateikiamas to juridinio ar fizinio asmens, kurio teritorijoje ar patalpose pareiškėjas planuoja dirbti su radioaktyviuoju šaltiniu ar jį saugoti, parengtas fizinės saugos aprašas.

15. Tuo atveju, kai licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas naudoja radioaktyvųjį šaltinį, kuris yra sumontuotas mobiliojoje įrangoje ir su šia įranga yra dirbama ne šaltinio saugojimo vietoje, Reikalavimų 10 punkte nurodytoms apsaugos funkcijoms įgyvendinti licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas privalo:

15.1. paskirti bent vieną asmenį, kuris būtų atsakingas už radioaktyviojo šaltinio nuolatinę kontrolę. Paskirtasis asmuo, įtardamas, kad yra kėsinamasi įvykdyti neteisėtą veiką, nukreiptą prieš radioaktyvųjį šaltinį, privalo nedelsiant informuoti asmenį, atsakingą už radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą arba padalinio, jei toks yra įsteigtas vadovaujantis šių Reikalavimų 9.1 papunkčiu, vadovą ir reagavimo pajėgų funkcijas vykdančius asmenis;

15.2. baigus darbą radioaktyvųjį šaltinį grąžinti į šaltinio saugojimo vietą. Jei negalima radioaktyviojo šaltinio grąžinti į šaltinio saugojimo vietą, šaltinio laikinojo saugojimo metu turi būti

užtikrinta radioaktyviojo šaltinio kategoriją atitinkanti ir šių Reikalavimų VI, VII, VIII ir IX skyriuose nurodyta radioaktyviojo šaltinio fizinė sauga.

16. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas turi skatinti ir plėtoti saugumo kultūrą taip, kad visi asmenys, dalyvaujantys užtikrinant radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą, suprastų, kad neteisėta veika, nukreipta prieš radioaktyvųjį šaltinį, yra tikėtina ir jiems fizinės saugos srityje paskirtos pareigos ir funkcijos yra svarbios užkertant kelią tokiai veikai ir užtikrinant fizinę saugą bei privalo būti atsakingai vykdomos.

VI SKYRIUS

FIZINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI V IR IV PAVOJINGUMO KATEGORIJŲ RADIOAKTYVIESIEMS ŠALTINIAMS

17. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas užtikrindamas V ir IV pavojaingumo kategorijų radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą ir įgyvendindamas Reikalavimų 10 punkte nurodytas apsaugos funkcijas privalo įgyvendinti šių Reikalavimų V skyriaus nuostatas.

18. Reikalavimų 12.3 papunktyje nurodytas V ir IV pavojaingumo kategorijų radioaktyviųjų šaltinių patikrinimas turi būti atliekamas ne rečiau kaip kartą per metus.

VII SKYRIUS

FIZINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI III PAVOJINGUMO KATEGORIJOS RADIOAKTYVIESIEMS ŠALTINIAMS

19. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas, užtikrindamas III pavojaingumo kategorijos radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą ir įgyvendindamas Reikalavimų 10 punkte nurodytas apsaugos funkcijas privalo:

19.1. užtikrinti, kad teritorijoje, pastate ar patalpoje, kurioje su radioaktyviuoju šaltiniu dirbama ar jis yra saugomas (toliau – šaltinio saugojimo vieta) arba visose angose (pavyzdžiui, durys, langai), pro kurias įmanoma patekti į šaltinio saugojimo vietą, būtų įdiegtos neteisėtos veikos aptikimo priemonės (pavyzdžiui, apsauginė signalizacija, plombos, antspaudai ir (ar) kita įranga, kuri užfiksuotų pažeidimą ar kitas neteisėtas veikas) arba būtų vykdomas patruliavimas šaltinio saugojimo vietos prieigose;

19.2. Reikalavimų 19.1 papunktyje įvardintų neteisėtos veikos aptikimo priemonių suveikimo priešasčiai, pažeidimui ar kitai neteisėtai veikai įvertinti naudoti vaizdo stebėjimo sistemą arba šiam tikslui pasitelkti apsaugos ir (arba) reagavimo pajėgų funkcijas vykdančius asmenis;

19.3. radioaktyvųjį šaltinį saugoti ne mažiau kaip už vieno fizinio barjero (pavyzdžiui, rakinamos patalpos, stacionarūs rakinami seifai, konteineriai, šuliniai ar panašūs įrenginiai), kurio konstrukcijos ir asmenų patekimo kontrolės sistema (pavyzdžiui, elektromechaninės spynos, raktų kontrolė) užtikrina, kad prie radioaktyviojo šaltinio patektų tik teisę patekti prie šaltinio ir dirbti su šaltiniu turintys asmenys.

20. Tuo atveju, kai licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas naudoja III pavojaingumo kategorijos radioaktyvųjį šaltinį, kuris yra sumontuotas mobiliojoje įrangoje ir su šia įranga yra dirbama ne šaltinio saugojimo vietoje, Reikalavimų 10 punkte nurodytoms apsaugos funkcijoms įgyvendinti licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas, be šių Reikalavimų 15.1 papunktyje nurodyto reikalavimo, privalo paskirti bent vieną asmenį, kuris būtų atsakingas už vietos, kurioje naudojamas šaltinis, prieigų stebėjimą, kad prie radioaktyviojo šaltinio nepatektų asmenys, neturintys teisės patekti prie šaltinio ir dirbti su šaltiniu.

21. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas Reikalavimų 12.3 papunktyje nurodytą III pavojaingumo kategorijos radioaktyviojo šaltinio periodinį patikrinimą privalo atlikti ne rečiau kaip kartą per mėnesį.

22. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas turi užtikrinti, kad fizinės saugos sistemoje būtų naudojamos tik techniškai tvarkingos techninės priemonės ir,

atsižvelgdamas į gamintojo rekomendacijas, nustatyti šių priemonių techninės priežiūros ir funkcionalumo tikrinimo tvarką.

23. Sugedus ar kitais atvejais neveikiant fizinės saugos sistemos techninėms priemonėms licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas turi užtikrinti, kad būtų naudojamos kompensuojančios priemonės, įskaitant papildomas technines ir (arba) organizacines priemones. Kompensuojančios priemonės yra suprantamos kaip laikinosios priemonės, kurios kompensuoja dėl sugedusių techninių priemonių prarastas apsaugos funkcijas.

24. Nustačius, kad radioaktyvusis šaltinis neteisėtai užvaldytas, pagrobtas ar prarastas, ar yra kėsiamasi tai padaryti, licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas privalo imtis priemonių, siekiant susigrąžinti šaltinio kontrolę.

25. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas, įdiegęs fizinės saugos sistemą, turi įvertinti, ar įdiegtomis priemonėmis yra įgyvendintos visos apsaugos funkcijos, ar pasiekti fizinei saugai keliami tikslai ir, vadovaudamasis atliktu įvertinimu, turi parengti fizinės saugos užtikrinimo priemonių kokybės pakankamumo įvertinimo ataskaitą. Reikalavimai fizinės saugos užtikrinimo priemonių kokybės pakankamumo įvertinimo ataskaitos rengimui nurodyti Reikalavimų 2 priede.

26. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas turi apsaugoti su fizinės saugos sistema susijusią informaciją nuo jos paviešinimo, kai tokios informacijos paviešinimas neigiamai paveiktų atliekamas apsaugos funkcijas. Tokia informacija gali būti atsikleidžiama tik vadovaujantis principu „būtina žinoti“, t. y., kai yra būtinybė susipažinti su saugoma informacija dėl atliekamų funkcijų ir (arba) dėl konkrečios užduoties vykdymo.

VIII SKYRIUS

FIZINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI II PAVOJINGUMO KATEGORIJOS RADIOAKTYVIESIEMS ŠALTINIAMS

27. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas, užtikrindamas II pavojaus kategorijos radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą ir įgyvendindamas Reikalavimų 10 punkte nurodytas apsaugos funkcijas privalo:

27.1. užtikrinti, kad visose angose (pavyzdžiui, durys, langai), pro kurias įmanoma patekti į šaltinio saugojimo vietą, būtų įdiegta apsauginė signalizacija arba vykdomas nuolatinis šaltinio saugojimo vietos prieigų stebėjimas;

27.2. užtikrinti, kad šaltinio saugojimo vietoje būtų įdiegtos neteisėtos veikos aptikimo priemonės (pavyzdžiui, apsauginė signalizacija, plombos, antspaudai ir (ar) kita įranga, kuri užfiksuotų pažeidimą ar kitas neteisėtas veikas);

27.3. Reikalavimų 27.1 ir 27.2 papunkčiuose įvardintų neteisėtos veikos aptikimo priemonių suveikimo priežastčiai, pažeidimui ar kitai neteisėtai veikai įvertini naudoti vaizdo stebėjimo sistema arba šiam tikslui pasitelkti apsaugos ir (arba) reagavimo pajėgų funkcijas vykdančius asmenis;

27.4. radioaktyvųjį šaltinį saugoti ne mažiau kaip už dviejų fizinių barjerų (pavyzdžiui, rakinamos patalpos, stacionarūs rakinami seifai, konteineriai, šuliniai ar panašūs įrenginiai), kurių konstrukcijos ir asmenų patekimo kontrolės sistema (pavyzdžiui, elektromechaninės spynos, raktų kontrolė) užtikrina, kad prie radioaktyviojo šaltinio patektų tik teisę patekti prie šaltinio ir dirbti su šaltiniu turintys asmenys;

27.5. naudoti ryšio priemones, kuriomis būtų galima nedelsiant perduoti informaciją apie neteisėtą veiką reagavimo pajėgų funkcijas vykdančiams asmenims.

28. Tuo atveju, kai licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas naudoja II pavojaus kategorijos radioaktyvųjį šaltinį, kuris yra sumontuotas mobiliojoje įrangoje ir su šia įranga yra dirbama ne šaltinio saugojimo vietoje, Reikalavimų 10 punkte nurodytoms apsaugos funkcijoms įgyvendinti licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas, be šių Reikalavimų 15.1 papunktyje nurodyto reikalavimo, privalo:

28.1. paskirti bent vieną asmenį, kuris būtų atsakingas už vietos, kurioje naudojamas šaltinis,

prieigų stebėjimą, kad prie radioaktyviojo šaltinio nepatektų asmenys, neturintys teisės patekti prie šaltinio ir dirbti su šaltiniu;

28.2. gabenant radioaktyvųjį šaltinį iš šaltinio saugojimo vietos į darbo su šaltiniu vietą ir atgal užtikrinti, kad:

28.2.1. radioaktyvusis šaltinis būtų gabenamas tik tam skirtame konteineryje. Jei radioaktyvusis šaltinis gabenamas ne branduolinės energetikos objekto saugomoje, vidinėje ar ypač svarbioje zonoje, konteineris turi būti rakinamas;

28.2.2. gabenant radioaktyvųjį šaltinį ne branduolinės energetikos objekto saugomoje, vidinėje ar ypač svarbioje zonoje, radioaktyviojo šaltinio konteineris būtų prirakintas prie transporto priemonės, jei tokia yra naudojama šaltiniui gabenti, o pačioje transporto priemonėje, jeigu tai ne bėginė transporto priemonė, būtų įdiegta apsauginė signalizacija (sistema blokuojanti transporto priemonės variklio darbą) nuo transporto priemonės vagystės, įskaitant atvirąją vagystę (vagystė yra laikoma atvirąja tada, kai veikiama viešai, esant turto savininkui ir kitiems asmenims, kurie nėra atvirosios vagystės bendrininkai, suvokiantiems turto neteisėto pagrobimo faktą, o nusikalstamą veiklą darantis asmuo žino, kad šie asmenys supranta jo veiksmų pobūdį, bet ignoruoja šią aplinkybę) (toliau – atviroji vagystė).

29. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas Reikalavimų 12.3 papunktyje nurodytą II pavojingumo kategorijos radioaktyviojo šaltinio periodinį patikrinimą privalo atlikti ne rečiau kaip kartą per savaitę.

30. Vežant II pavojingumo kategorijos radioaktyvųjį šaltinį transporto priemonę turi lydėti apsaugos ir (arba) reagavimo pajėgų funkcijas vykdantys asmenys (pavyzdžiui, apsaugos tarnyba).

31. Be šiame skyriuje nurodytų reikalavimų II pavojingumo kategorijos radioaktyviųjų šaltinių fizinei saugai užtikrinti licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas turi įgyvendinti ir šių Reikalavimų 22–26 punktų nuostatas.

IX SKYRIUS

FIZINĖS SAUGOS REIKALAVIMAI I PAVOJINGUMO KATEGORIJOS RADIOAKTYVIESIEMS ŠALTINIAMS

32. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas, užtikrindamas I pavojingumo kategorijos radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą ir įgyvendindamas Reikalavimų 10 punkte nurodytas apsaugos funkcijas, privalo:

32.1. užtikrinti, kad visose angose (pavyzdžiui, durys, langai), pro kurias įmanoma patekti į šaltinio saugojimo vietą, būtų įdiegta apsauginė signalizacija;

32.2. užtikrinti, kad šaltinio saugojimo vietoje būtų įdiegta apsauginė signalizacija ir kita neteisėtos veikos aptikimo priemonė (pavyzdžiui, plombos, antspaudai ir (ar) kita įranga, kuri užfiksotų pažeidimą ar kitą neteisėtą veiką);

32.3. Reikalavimų 32.1 ir 32.2 papunkčiuose įvardintų neteisėtos veikos aptikimo priemonių suveikimo priežastčiai, pažeidimui ar kitai neteisėtai veikai įvertinti naudoti vaizdo stebėjimo sistemą arba šiam tikslui pasitelkti apsaugos ir (arba) reagavimo pajėgų funkcijas vykdančius asmenis;

32.4. užtikrinti, kad būtų vykdomas patruliavimas šaltinio saugojimo vietos prieigose;

32.5. radioaktyvųjį šaltinį saugoti ne mažiau kaip už dviejų fizinių barjerų (pavyzdžiui, rakinamos patalpos, stacionarūs rakinami seifai, konteineriai, šuliniai ar panašūs įrenginiai), kurių konstrukcijos ir asmenų patekimo kontrolės sistema (pavyzdžiui, elektromechaninės spynos, raktų kontrolė) užtikrina, kad prie radioaktyviojo šaltinio patektų tik teisę patekti prie šaltinio ir dirbti su šaltiniu turintys asmenys;

32.6. naudoti ne mažiau kaip dvi skirtingo tipo ryšio priemones, kuriomis būtų galima nedelsiant perduoti informaciją apie neteisėtą veiką reagavimo pajėgų funkcijas vykdantiems asmenims.

33. Tuo atveju, kai licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas naudoja I pavojingumo kategorijos radioaktyvųjį šaltinį, kuris yra sumontuotas mobiliojoje įrangoje, ir

su šia įranga yra dirbama ne šaltinio saugojimo vietoje, Reikalavimų 10 punkte nurodytoms apsaugos funkcijoms įgyvendinti licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas privalo:

33.1. paskirti bent du asmenis, kurie būtų atsakingi už radioaktyviojo šaltinio nuolatinę kontrolę ir vietas, kurioje naudojamas šaltinis, prieigų stebėjimą, kad prie radioaktyviojo šaltinio nepatektų asmenys, neturintys teisės patekti prie šaltinio ir dirbti su šaltiniu. Paskirtieji asmenys, įtardami, kad yra kėsiniama įvykdyti neteisėtą veiką, nukreiptą prieš radioaktyvųjį šaltinį, privalo nedelsiant informuoti asmenį, atsakingą už radioaktyviųjų šaltinių fizinę saugą arba padalinio, jei toks yra įsteigtas vadovaujantis šių Reikalavimų 9.1 papunkčiu, vadovą ir reagavimo pajėgų funkcijas vykdančius asmenis;

33.2. gabenant radioaktyvųjį šaltinį iš šaltinio saugojimo vietos į darbo su šaltiniu vietą ir atgal užtikrinti, kad:

33.2.1. radioaktyvusis šaltinis būtų gabenamas tik tam skirtame konteineryje. Jei radioaktyvusis šaltinis gabenamas ne branduolinės energetikos objekto saugomoje, vidinėje ar ypač svarbioje zonoje, konteineris turi būti rakinamas;

33.2.2. gabenant radioaktyvųjį šaltinį ne branduolinės energetikos objekto saugomoje, vidinėje ar ypač svarbioje zonoje, radioaktyviojo šaltinio konteineris būtų prirakintas prie transporto priemonės, jei tokia yra naudojama šaltiniui gabenti, o pačioje transporto priemonėje, jeigu tai ne bėginė transporto priemonė, būtų įdiegta apsauginė signalizacija (sistema blokuojanti transporto priemonės variklio darbą) nuo transporto priemonės vagystės, įskaitant atvirąją vagystę, ir sistema blokuojanti transporto priemonės variklio darbą vagystės atveju.

34. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas Reikalavimų 12.3 papunktyje nurodytą I pavojingumo kategorijos radioaktyviojo šaltinio periodinį patikrinimą privalo atlikti ne rečiau kaip kartą per parą.

35. Be šiame skyriuje nurodytų reikalavimų I pavojingumo kategorijos radioaktyviojo šaltinio fizinei saugai užtikrinti licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas turi įgyvendinti ir šių Reikalavimų 22–26 ir 30 punktų nuostatas.

X SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

36. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojas, ar registruotos veiklos vykdytojas, pažeidęs šiuos Reikalavimus, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

FIZINĖS SAUGOS APRAŠO TIPINIS TURINYS

1. Radioaktyviojo šaltinio (-ių) apibūdinimas (radionuklidas, spinduliuotės rūšis, fizinė forma, pavojingumo kategorija ir šaltinio paskirtis).
2. Teritorijos, pastato ir patalpos, kurioje naudojamas ir (ar) saugomas radioaktyvusis šaltinis (-iai), aprašymas ir informacija apie pastato ir patalpos konstrukcijas. Prie aprašymo turi būti pridėti aprašytos teritorijos, pastatų ir patalpų jose išdėstymo planai, kuriuose būtų nurodyti galimi patekimo į teritoriją, pastatą ar patalpą keliai.
3. Fizinės saugos sistemos tikslai ir uždaviniai, nustatyti atsižvelgiant į radioaktyviojo šaltinio (-ių) pavojingumo kategoriją bei siekiamą sumažinti pavojaus (neteisėtas šaltinio panaudojimas, perdavimas ar užvaldymas, pagrobimas ar praradimas) riziką.
4. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo, ar registruotos veiklos vykdytojo, ir kitų asmenų, su kuriais vadovaujantis Reikalavimų 14 punkto nuostatomis yra sudaręs sutartį ar kitaip raštu įforminęs sutartinius įsipareigojimus, funkcijos ir atsakomybė užtikrinant radioaktyviojo šaltinio (-ių) fizinę saugą.
5. Fizinės saugos sistemos techninės priemonės.
6. Fizinės saugos sistemos organizacinės priemonės:
 - 6.1. darbuotojų patikimumo įvertinimas;
 - 6.2. teisės patekti prie radioaktyviojo šaltinio (-ių) ir dirbti su radioaktyviuoju šaltiniu (-iais) suteikimo tvarka;
 - 6.3. užlaikymo ir patekimo kontrolės sistemose naudojamų vartų, durų spynų ar kitokių užraktų raktų išdavimo, atsarginių raktų saugojimo ir jų panaudojimo, automatizuotos patekimo kontrolės sistemoje naudojamų kodų suteikimo ir jų keitimo tvarka;
 - 6.4. informacijos ir duomenų apsaugos priemonės;
 - 6.5. su radioaktyviuoju šaltiniu (-iais) dirbančių ir fizinės saugos užtikrinime dalyvaujančių asmenų supažindinimo, instruktavimo, bei periodinių žinių atnaujinimo fizinės saugos srityje, pagal Reikalavimų 12.4 papunkčio nuostatas, organizavimo tvarka;
 - 6.6. Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos informavimo apie įvykius, nurodytus Reikalavimų 12.7 papunktyje, tvarkos aprašymas, pateikiant atsakingų už tokį informavimą asmenų kontaktinius duomenis (vardą ir pavardę, jų užimamas pareigas, telefono numerius, kuriais vyktų informavimas);
 - 6.7. fizinės saugos sistemos techninių priemonių techninės priežiūros ir funkcionalumo tikrinimo tvarka.
7. Licencijos ar laikinojo leidimo turėtojo, ar registruotos veiklos vykdytojo, ir kitų asmenų, su kuriais vadovaujantis Reikalavimų 14 punkto nuostatomis yra sudaręs sutartį ar kitaip raštu įforminęs sutartinius įsipareigojimus, veiksmų, reaguojant į neteisėtas veikas, aprašymas

Branduolinės saugos
reikalavimų BSR-1.6.2-2022
„Radioaktyviųjų šaltinių,
naudojamų verčiantis
branduolinės energetikos srities
veikla su jonizuojančiosios
spinduliuotės šaltiniais, fizinė
sauga“
2 priedas

REIKALAVIMAI FIZINĖS SAUGOS UŽTIKRINIMO PRIEMONIŲ KOKYBĖS PAKANKAMUMO ĮVERTINIMO ATASKAITAI

1. Fizinės saugos užtikrinimo priemonių kokybės pakankamumo įvertinimo ataskaitoje, rengiamoje vadovaujantis Reikalavimų 25 punkto nuostatomis, turi būti:

1.1. Detali informacija apie radioaktyviuosius šaltinius. Pateiktas visų šaltinių, įskaitant ir panaudotus šaltinius, sąrašas, jų pavojingumo kategorija, fizinė forma, naudojimo ir (ar) saugojimo vieta, informacija apie tai kokie darbuotojai turi teisę pateikti prie šaltinių. Įvertintos galimos neteisėtos veikos (neteisėtas šaltinio panaudojimas, perdavimas ar užvaldymas, pagrobimas ar praradimas) pasekmės, atsižvelgiant į šaltinio pavojingumo kategoriją;

1.2. Fizinės saugos sistemos organizacinės ir techninės priemonės ir jų pakankamumo vertinimas. Įvertinti visi galimi patekimo prie radioaktyviųjų šaltinių keliai ir jie dokumentuoti. Identifikuotos fizinės saugos užtikrinimo organizacinės ir techninės priemonės ir įvertinta ar patekimo prie šaltinių keliuose įdiegtos fizinės saugos užtikrinimo priemonės atitinka Reikalavimus. Vertinant technines priemones būtina atsižvelgti į techninių priemonių charakteristikas (pavyzdžiui, tikimybę aptikti įsibrovėlį; įsibrovimo aptikimo priemonių melagingų ir klaidingų suveikimų dažnį, jų atsiradimo priežastis; vaizdo stebėjimo kamerų perduodamo vaizdo kokybę; fizinių barjerų aukštį, sienų ir durų storį ir panašiai). Įvertintos apsaugos ir reagavimo pajėgų funkcijas vykdančių asmenų galimybės, pareigos ir funkcijos (informacijos gavimas, vertinimas, perdavimas, atvykimo į įvykio vietą laikas ir panašiai);

1.3. Vadybos sistema ir kokybės kontrolė. Nurodyti kokybės kontrolės mechanizmai ir (arba) procedūros, skirtos peržiūrėti ir įvertinti bendrą fizinės saugos užtikrinimo priemonių veiksmingumą;

1.4. Išvada dėl fizinės saugos užtikrinimo priemonių kokybės pakankamumo. Nustačius pažeidžiamumą ar fizinės saugos sistemos neatitikimų Reikalavimams, ataskaitoje turi būti įvardintos priemonės nustatytų pažeidžiamumų ar neatitikimų šalinimui.

2. Fizinės saugos užtikrinimo priemonių kokybės pakankamumo įvertinimą gali atlikti tik tinkamų techninių žinių apie objektą, kuriame naudojami ir (ar) saugomi šaltiniai, bei apie įrengtas fizinės saugos užtikrinimo priemones turintys veiklos vykdytojo darbuotojai ir (ar) kiti atitinkamą kvalifikaciją ir žinias turintys asmenys.

Pakeitimai:

1.

Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, Įsakymas

Nr. [22.3-268](#), 2019-11-05, paskelbta TAR 2019-11-05, i. k. 2019-17626

Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2016 m. birželio 10 d. įsakymo Nr. 22.3-109 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.6.2-2016 „Jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių, naudojamų verčiantis branduolinės energetikos srities veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, fizinė sauga“ patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija, Įsakymas

Nr. [22.3-174](#), 2022-12-05, paskelbta TAR 2022-12-05, i. k. 2022-24733

Dėl Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos viršininko 2016 m. birželio 10 d. įsakymo Nr. 22.3-109 „Dėl Branduolinės saugos reikalavimų BSR-1.6.2-2016 „Jonizuojančiosios spinduliuotės šaltinių, naudojamų verčiantis branduolinės energetikos srities veikla su jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniais, fizinė sauga“ patvirtinimo“ pakeitimo